

Załącznik 2. Autoreferat

Imię i Nazwisko: Marcin Jacoby

Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

- doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa. Uniwersytet Warszawski, Wydział Orientalistyczny, 2008 rok. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Zagadnienie malarskiego powtórzenia i falsyfikatu w chińskim piśmiennictwie o sztuce z okresu od V do XIX wieku*. Rozprawa napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Lidii Kasarełło, nagrodzona nagrodą III stopnia Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za wybitną pracę doktorską (19.11.2008 r.)
- magister kulturoznawstwa w zakresie sinologii. Zakład Sinologii, Instytut Orientalistyczny, Uniwersytet Warszawski, 2004 r.
- magister filologii w zakresie lingwistyki stosowanej, specjalność tłumaczeniowa. Wydział Lingwistyki Stosowanej, Uniwersytet Warszawski, 2001 r.

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

- 2017.10.01–obecnie

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny – adiunkt w Katedrze Cywilizacji Azji Wschodniej, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych. Prowadzenie zajęć ze studentami 3. roku studiów I stopnia, praca naukowa, działania organizacyjne i popularyzatorskie

- 2008.10.01–2017.07.31

Uniwersytet Warszawski – adiunkt w Zakładzie Sinologii Wydziału Orientalistycznego. Prowadzenie zajęć ze studentami wszystkich lat (studia I i II stopnia) w wymiarze 210 godzin rocznie, praca naukowa, działania organizacyjne i popularyzatorskie. Urlop naukowy w terminie 01.10.2014–30.09.2016

- 2002.09.02 – 2009.08.31

Muzeum Narodowe w Warszawie – asystent, st. asystent, adiunkt w Zbiorach Sztuki Orientalnej (praca w wymiarze ½ etatu, od 2004 r. w wymiarze ¾ etatu). Opracowywanie zbiorów sztuki chińskiej, opieka nad zbiorami, organizacja wystaw i edukacyjno-popularyzatorskich wydarzeń towarzyszących

Informacje dodatkowe dotyczące zatrudnienia na stanowiskach nie-naukowych

- 2017.03.01–obecnie
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny – Dyrektor ds. Współpracy Międzynarodowej
- 2008.10.06–2017.04.13
Instytut Adama Mickiewicza – specjalista, st. specjalista, od 2010.07.01 menadżer Projektu Azja

Osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

autor: Marcin Jacoby

tytuł publikacji: *Sztuka perswazji w starożytnych Chinach. Opowiadka alegoryczna w okresie Walczących Państw (453–221 r. p.n.e.)*

rok wydania: 2018

nazwa wydawnictwa: Wydawnictwo Akademickie Dialog

recenzent wydawniczy: prof. dr hab. Lidia Kasarełło

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników

Cel naukowy monografii *Sztuka perswazji w starożytnych Chinach. Opowiadka alegoryczna w okresie Walczących Państw (453–221 r. p.n.e.)*

W pracy *Sztuka perswazji w starożytnych Chinach. Opowiadka alegoryczna w okresie Walczących Państw (453–221 r. p.n.e.)* postawiłem sobie kilka celów naukowych. Po pierwsze, interesowała mnie kwestia znaczenia chińskiego terminu *yuyan* i jego zastosowania w publikacjach chińskojęzycznych dotyczących piśmiennictwa chińskiego okresu przedcesarskiego (tj. do 221 r. p.n.e.). Po drugie, chciałem zbadać i poddać naukowej weryfikacji zjawisko alegoryczności w tekstach okresu przedcesarskiego w Chinach, odnosząc je zarówno do terminu *yuyan*, jak i do zachodnich terminów literaturoznawczych. Po trzecie, definiując alegoryczną formę wypowiedzi stosowaną w analizowanych tekstach chińskich jako opowiadkę alegoryczną, chciałem odnieść się do tradycji judeochrześcijańskiej i klasycznej w Europie, szukając podobieństw pomiędzy narzędziami i metodami perswazji stosowanymi w dawnych tekstach występujących w tych trzech obszarach kulturowych. Po czwarte, poprzez szczegółową analizę wybranych tekstów chińskich okresu przedcesarskiego postawiłem sobie cel stworzenia typologii opowiadki alegorycznej i jej możliwie pełnej charakteryzacji. Po piąte, poprzez analizę wybranych dzieł szukałem również odpowiedzi na

pytanie dotyczące miejsca komunikacji perswazyjnej w chińskiej tradycji dyskursu dyplomatycznego, politycznego i filozoficznego okresu przedcesarskiego. Reasumując, moja praca miała na celu dogłębną charakterystykę zjawiska komunikacji alegorycznej w ściśle określonym korpusie chińskich tekstów starożytnych, w wymiarze literaturoznawczym oraz w mniejszym stopniu kulturoznawczym.

Osiągnięte wyniki

Pierwszym etapem mojej pracy była charakterystyka zachowanego piśmiennictwa okresu przedcesarskiego w Chinach. Ponieważ opowiadka alegoryczna występuje przede wszystkim w tekstach późnego okresu Walczących Państw (IV–III w. p.n.e.), skoncentrowałem się na tym czasie historycznym. Zauważyłem, że opracowania o piśmiennictwie starożytnym w Chinach najczęściej niewystarczająco dogłębnie opisują dwa aspekty o kluczowym znaczeniu dla badań opowiadki alegorycznej: problem fragmentaryczności i wątpliwej autentyczności tekstów oraz kwestię struktury i formy analizowanych dzieł. A zatem sporo miejsca poświęciłem dyskusji o kwestiach autentyczności i autorstwa, które są zresztą od dawna w polu moich zainteresowań naukowych (poświęciłem temu zagadnieniu rozprawę doktorską). Wskazałem za badaczami polskimi i obcymi, że zdecydowaną większość dzieł okresu Walczących Państw należy uznać za kompilacje anonimowych tekstów, które w późniejszych okresach historycznych podlegały czasem wielokrotnym i głębokim ingerencjom redaktorskim. Przeprowadzona przeze mnie analiza struktury poszczególnych zbiorów pokazała ponadto, że rozbudowaną narrację prezentowały dopiero teksty z 2. połowy III w. p.n.e. Zawierały one również większą liczbę ustępów o wyraźnie uwypuklonym osobistym stylu autorskim i alegorycznym charakterze niż dzieła wcześniejsze, które najczęściej składały się ze zwięzłych anegdot historycznych nienacechowanych personalnym stylem literackim oraz z wypowiedzi w formie dialogu *uczeń – mistrz* lub *osoba pytająca – mistrz*. Zaproponowałem własną typologię tekstów, która odchodzi od tradycyjnego chińskiego podziału szkół filozoficznych i bierze pod uwagę formalny charakter tekstów. Omawiane dzieła z okresu Walczących Państw sklasyfikowałem według czterech porządków:

1. polityczno-historycznego: *Przekazy Zuo* (*Zuozhuan*), *Wieści z państw* (*Guoyu*) i *Strategie walczących państw* (*Zhanguo ce*);
2. konfucjańsko-legistycznego: *Analekta* (*Dialogi konfucjańskie*, *Lunyu*), *Mencjusz* (*Mengzi*), *Xunzi*, *Księga Pana Shangu* (*Shangjun shu*), *Han Feizi*;
3. taoistycznego: *Laozi*, *Zhuangzi* (i późniejsze kompilacje: *Liezi*, *Wenzi*, *Heguanzi*);
4. grupy monografii niezależnych: *Mozi*, *Roczniki Pana Lü* (*Lüshi chunqiu*), *Guanzi*, *Księga mistrza Suna* (*Sztuka wojny Sunzi*, *Sunzi bingfa*).

Zaproponowana przez mnie klasyfikacja, poprzez wyodrębnienie tekstów o charakterze polityczno-historycznym oraz monografii niezależnych (niebędących się przyporządkować jednoznacznie ani do dyskursu konfucjańskiego, ani legistycznego ani taoistycznego) umożliwiła nieco inne, niż tradycyjnie przyjęte, spojrzenie na dorobek piśmiennictwa okresu Walczących Państw. Jednocześnie dowodzi, że zjawisko opowiastki alegorycznej dotyczy wszystkich czterech wyszczególnionych porządków. Każdy z nich zawiera jedno dzieło, którego autorzy szeroko korzystają z narzędzia opowiastki alegorycznej. Są to odpowiednio: *Strategie walczących państw (Zhanguo ce)*, *Han Feizi*, *Zhuangzi* oraz *Roczniki Pana Lü (Lüshi chunqiu)*. Te cztery dzieła stanowią główny przedmiot analizy prezentowanej w mojej pracy naukowej.

Drugim etapem mojej pracy badawczej było zaproponowanie terminu opowiastki alegorycznej i wypracowanie jego definicji. Punktem wyjścia był chiński termin *yuyan*. Przedstawiłem jego pierwotny, starożytny kontekst znaczeniowy oraz definicje *yuyan* obecne we współczesnej, chińskojęzycznej literaturze przedmiotu, szczególnie publikacjach Chen Puqinga, Ning Xi czy Gong Mu. Wykazałem, że użycie terminu *yuyan* w chińskim literaturoznawstwie jest niejednoznaczne i podlega różnym interpretacjom. Dalej odwołałem się do pojęć obecnych w tradycji judeochrześcijańskiej i klasycznej, w szczególności: *masał*, *parabola*, *przypowieść*, w mniejszym stopniu: *metafora* i *alegoria*. Korzystałem z publikacji badaczy polskich, w tym w szczególności K. Szymanka i M. Karwata. Wykazałem, że podobnie jak *yuyan* w tradycji chińskiej, w tradycji biblijnej i klasycznej poszczególne terminy przytoczone powyżej interpretowane były w rozmaity sposób, czasem wymiennie, a ich pola semantyczne niejednokrotnie nakładały się na siebie. Oparłem się na publikacjach badaczy Pisma Świętego (R. Zimmermann, ks. J. Czerski, ks. R. Bartnicki, i in.) oraz publikacjach poświęconych filozofii i retoryce klasycznej (M. Karolko, M. Domaradzki, T. Szostek, i in.). Uznałem, że chińskie narracje określane jako *yuyan* najbardziej przypominają zarówno w formie, jak i funkcji perswazyjnej przypowieści jesusowe (parabole) zawarte w Nowym Testamencie.

Łącząc elementy chińskich definicji *yuyan* oraz europejskie rozumienie przypowieści/paraboli i alegoryczności/metaforyczności tekstu, zaproponowałem termin *opowiastki alegorycznej*, który w moim przekonaniu najlepiej oddaje specyfikę chińskiej tradycji komunikacji alegorycznej w piśmiennictwie okresu Walczących Państw. Konieczność wprowadzenia nowego terminu uzasadniam z jednej strony brakiem ustalonej i naukowo przekonującej definicji *yuyan* w chińskiej literaturze przedmiotu, a z drugiej strony faktem niepełnej korelacji pomiędzy judeochrześcijańską i klasyczną przypowieścią/parabolą, a tradycją *yuyan*. Termin *yuyan* obejmuje szeroką paletę narracji, które współcześnie klasyfikowane by były jako *exempla* i anegdoty historyczne (interpretowane alegorycznie), parabole, czy bajki. Nazwanie zatem *yuyan* przypowieścią, czy parabolą, a tym bardziej bajką uznaję za mylące i nieodpowiadające specyfice tej chińskiej tradycji piśmienniczej. Jest tak tym bardziej, że za częścią badaczy chińskich odmawiam *yuyan* statusu osobnego gatunku literackiego.

Uznaję, że jako często niesamodzielna, wbudowana w większą wypowiedź narracja o zmiennym charakterze formalnym, *yuyan* jest pewnym narzędziem komunikacyjno-perswazyjnym, czy retorycznym, a nie gatunkiem literackim. W uznaniu danej narracji za *yuyan* kluczowe jest określenie jej funkcji w komunikacji, a nie analiza formalna. Tym samym do współczesnego chińskiego rozumienia terminu *yuyan* wprowadzam perswazyjność, jako kluczowe kryterium funkcjonalne, przyjmując, że *exempla* i anegdoty historyczne w odpowiednim kontekście wypowiedzi mogą być również traktowane jako przykłady komunikacji alegorycznej.

Termin *opowiastki alegorycznej* wyjaśniam następująco. *Opowiastka* – słowo z rejestru nienaukowego, potocznego – podkreśla narracyjny charakter tekstu i jego krótką, nieskodyfikowaną formę. Sugeruje również przekazywanie pewnej nauki (opowiastki najczęściej zawierają jakiś morał). Przymiotnik *alegoryczny* wskazuje natomiast na niebezpośredniość tego przekazu (przeniesienie znaczenia), jego charakter metaforyczny, paraboliczny czy właśnie alegoryczny. *Yuyan* nie jest jednak alegorią, gdyż nie zawsze obecne w niej przeniesienie znaczenia uprawniałoby do takiej klasyfikacji.

Opowiastkę alegoryczną definiuję jako tekst (choćby krótki i wbudowany w większą wypowiedź), który jest:

- narracyjny (niekoniecznie jest to opowieść o jakimś zdarzeniu, może być to dialog dwóch postaci);
- niebezpośredni w wymowie (niekoniecznie dostarczający informacji, a wskazujący na pewien ukryty sens);
- wyposażony w jakąś naukę (moralną, polityczną czy filozoficzną);
- użyty jako narzędzie perswazji.

Analizie naukowej poddałem cztery dzieła z okresu Walczących Państw, które zawierają największą liczbę opowiastek alegorycznych według powyższej definicji: *Strategie walczących państw*, *Han Feizi*, *Zhuangzi* oraz *Roczniki Pana Lü*. Z korpusu obejmującego prawie 3500 stron tekstu chińskiego dokonałem wyboru i kategoryzacji funkcji komunikacyjno-perswazyjnych zawartych w nim narracji o charakterze alegorycznym. Następnie przełożyłem z oryginału (chiński język klasyczny) niemal siedemdziesiąt narracji przytaczanych i omawianych w pracy. Wynikiem moich badań jest dowiedzenie, że opowiastka alegoryczna w omawianym okresie była chętnie wykorzystywana zarówno w bieżącym dyskursie politycznym, jak i w rozważaniach teoretycznych o charakterze filozoficznym i politycznym. Była uznawana za efektywne narzędzie perswazji w bezpośredniej rozmowie prywatnej czy negocjacjach dyplomatycznych (o czym szeroko zaświadcza *Strategie walczących państw*), jak i w tekstach polemicznych. Autorzy dwóch dzieł przeznaczonych przede wszystkim do lektury władców i przedstawicieli warstw rządzących: *Han Feizi* i *Roczniki Pana Lü*

szeroko wykorzystują opowiadki alegoryczne w dyskusji o najlepszych metodach budowania i utrzymywania relacji interpersonalnych oraz rządzeniu. Z kolei dzieło *Zhuangzi* pokazuje szerokie wykorzystanie opowiadki alegorycznej w dyskursie filozoficznym.

Wynikiem analizy opowiadań alegorycznych zawartych w dziele *Zhuangzi* jest moja propozycja przyporządkowania ich do pięciu toposów: zakwestionowania autorytetów; zaprzeczenia temu, co powszechnie uznano za oczywiste; uwolnienia się od subiektywizmu; odrzucenia władzy i kariery oraz zaakceptowania tego, że wszystko ma odpowiednie zastosowanie i swój czas. W badaniach tego wyjątkowego i niezwykle wymagającego tekstu filozoficznego postuluję odejście od traktowania trzech części dzieła i poszczególnych rozdziałów jako całości tematyczno-formalnych i przejście na poziom pojedynczych ustępów. Pozwala to na uwolnienie badacza od ograniczeń spowodowanych arbitralnymi wyborami dawnych kompilatorów dzieła i bardziej swobodne manewrowanie pomiędzy poszczególnymi jego częściami i rozdziałami w poszukiwaniu interesujących danego badacza zagadnień. Podkreślam na przykład, że ustępy 2–4 oraz 8 zawarte w rozdziale „*Qiwulun*” i uznane za niezwykle istotne z punktu widzenia historii filozofii chińskiej, powinny być wyłączone z rozważań o koncepcjach *Zhuangzi*, gdyż niewątpliwie zostały wtórnie przeniesione do *Zhuangzi* z innego źródła.

Ostatnim rezultatem omawianej pracy jest opisanie funkcji opowiadki alegorycznej w szerszym, kulturalno-historycznym kontekście okresu Walczących Państw. Za innymi badaczami (Z. Słupskim, Yang Kuan, Yu Kai, Li Fuxuan i Li Yan) wskazuję na czynniki, które wpłynęły na upowszechnienie się komunikacji alegorycznej w IV i III w. p.n.e. Są to, między innymi: przemiany społeczne (rozwój warstwy *shi*), wysoka konkurencyjność na rynku pracy dla przedstawicieli *shi* pragnących rozwoju kariery dyplomatyczno-politycznej, niestabilność polityczna i niezwykle intensywnie prowadzona dyplomacja pomiędzy poszczególnymi państwami chińskimi, wreszcie wysoka pozycja doradców na dworach władców, którzy poprzez reformy i modernizację pragnęli zdobyć przewagę nad państwami ościennymi.

Wierzę, że moja monografia prezentuje nowatorskie ujęcie tematu *yuyan*, łącząc dorobek badaczy chińskich z zachodnim warsztatem literaturoznawczym. Proponuję definicję opowiadki alegorycznej i podejście badawcze, które umożliwia uwypuklenie cech dystyngtywnych chińskiej tradycji *yuyan* i odniesienie jej do współczesnej terminologii literaturoznawczej. Jednocześnie wskazuję na celowość kryterium funkcji perswazyjnej tekstu w badaniach chińskiej tradycji narracyjnej. Jest to istotna alternatywa nie tylko dla dotychczasowych publikacji chińskich, lecz również dla najnowszych badań piśmiennictwa chińskiego prowadzonych na Zachodzie (por. Els Paul van, Queen Sarah Ann (2017) red., *Between History and Philosophy: Anecdotes in Early China*, Albany: State University of New York Press), w których wskazuje się raczej na anegdotyczność i historycyzm

jako cechy dystynktywne piśmiennictwa okresu przedcesarskiego, pomijając zagadnienie perswazyjnej komunikacji alegorycznej, która stanowi tak istotną część dorobku myślicieli i autorów tego okresu. Zawarcie w tekście publikacji tłumaczeń niemal siedemdziesięciu opowiadań alegorycznych to jej dodatkowy atut, który pozwala na bezpośrednie zaznajomienie czytelnika z tradycją alegoryczną okresu Walczących Państw w Chinach.

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych

Mój dorobek naukowo-badawczy można podzielić na trzy obszary zainteresowań: chińską literaturę dawną, historię sztuki chińskiej (w szczególności malarstwa) oraz badania związane ze współczesnymi rynkami kultury i relacjami pomiędzy Polską a Chinami na polu kultury i edukacji. Rozwój tych zainteresowań jest wypadkową moich doświadczeń zawodowych. Podczas gdy badania piśmiennictwa dawnego w Chinach stanowią podstawowy obszar mojej aktywności naukowej, praca w Muzeum Narodowym w Warszawie pchnęła mnie ku zagadnieniom związanym ze sztuką, zaś praca w Instytucie Adama Mickiewicza ku relacjom kulturalnym.

Chińska literatura dawna

Jestem autorem dwóch tłumaczeń i jednej adaptacji wcześniejszego przekładu najważniejszych starożytnych dzieł taoistycznych: *Zhuangzi (Prawdziwa księga południowego kwiatu)*, *Liezi (Prawdziwa księga pustki)* oraz *Laozi (Księga Drogi i Cnoty – adaptacja przekładu prof. T. Żbikowskiego z 1987 r.)*. Filologicznego przekładu dzieła *Zhuangzi* dokonałem w 2009 roku. Praca nad tłumaczeniami dzieł *Liezi* i *Zhuangzi* wzbudziła moje zainteresowanie tematyką *yuyan*, którą zajmuję się naukowo od 2010 roku. Niedawno opublikowałem dwa artykuły naukowe poświęcone temu zagadnieniu, które dopełniają moje główne osiągnięcie naukowe opisane powyżej:

1. Punktowany artykuł naukowy w jęz. angielskim (lista C, 10 punktów): *Parable as a Tool of Philosophical Persuasion: Yuyan in the Zhuangzi in the Context of Late Warring States Period Chinese Literature*, w: "Acta Universitatis Carolinae, Philologica" 2017: 4, Praha 2017, s. 85–96, <https://doi.org/10.14712/24646830.2017.42>
2. Artykuł naukowy: *Idiomy chińskie chengyu z dzieła Strategie walczących państw (Zhanguo ce). Od opowiadań alegorycznych (yuyan) do współczesnych kontekstów*, w: „Azja-Pacyfik”, tom XX (2017), Warszawa 2017, s. 53-64.

Wyniki mojej pracy nad przekładem dzieła *Zhuangzi* prezentowałem na kilku konferencjach naukowych i wykładach:

1. Tytuł referatu: *The perfect device of persuasion – Zhuangzi's yuyan in the context of late Warring States Period Chinese literature*, konferencja "Towards a New Paradigm of Subjectivity: On the Contemporary Significance of the *Zhuangzi*", Uniwersytet Karola, Praga,

Czechy, 29.06-02.07.2017. Referat stanowił podstawę artykułu naukowego *Parable as a Tool of Philosophical Persuasion: Yuyan in the Zhuangzi in the Context of Late Warring States Period Chinese Literature*, wspomnianego powyżej.

2. Tytuł referatu: *Zhuangzi and the concept of the Creator*, konferencja „Chiny dawne. Chiny współczesne”, Wydział Orientalistyczny Uniwersytetu Warszawskiego, 28–29.11.2009. Referat opublikowałem później pod tym samym tytułem w tomie pod moją redakcją *China Past and Present. New Polish Papers in Chinese Studies*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2010.

3. Wykład w języku chińskim: *Zhuangzi yu yuyan wenti* [*Zhuangzi a gatunek opowiadki alegorycznej*] wygłoszony na Wydziale Języka Chińskiego, National Taiwan Normal University, Tajpej, Tajwan, 23.11.2010.

Jestem również autorem licznych tłumaczeń wierszy i fragmentów chińskich dzieł literackich. Jeden z tych przekładów stanowił podstawę innowacyjnego projektu badawczego i kompozytorsko-wykonawczego z lat 2015–2016 prowadzonego przez Jerzego Żaka z Katedry Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej w Krakowie: „*Pieśń lutni*” – w oparciu o chiński poemat z IX w. n.e. *Bai Juyi (772-846) w tłumaczeniu Marcina Jacoby*. Moim większym dziełem translacyjnym z początku kariery naukowej było wykonanie tłumaczeń z języka chińskiego fragmentów traktatów malarskich do opracowania pod red. A. Zemanek *Estetyka chińska. Antologia* (Universitas, Kraków 2007).

Z moich pozostałych prac poświęconych literaturze chińskiej, należy wymienić:

1. Rozdział „Literatura chińska” (zawierający zarys historii literatury chińskiej oraz własne tłumaczenia fragmentów utworów z oryginału) w wielotomowym wydawnictwie *Historia literatury światowej* (Wydawnictwo Pinnex, Kraków, 2005, tom XI „XX wiek – proza. Literatura chińska”, s. 219–322) – praca wykonana przed uzyskaniem stopnia doktora.
2. Mój własny wybór i tłumaczenie z języka chińskiego haseł o tradycyjnym chińskim podejściu do sfery seksu i literaturze erotycznej z chińskiej encyklopedii *Zhongguo xing kexue baike quanshu* (Zhongguo dabaike quanshu chubanshe, Beijing 1998), wydany jako *Encyklopedia chińskiej wiedzy o seksie i seksuologii*, Fundacja Innowacja, Warszawa 2011, 335 s.
3. Na zlecenie Wydawnictwa Iskry dokonałem korekty transkrypcji i opatrzyłem postowiem dwa wznowienia przekładów z literatury chińskiej autorstwa prof. T. Żbikowskiego: *Pu Songling Mnisi-czarnoksiężnicy* (Iskry, Warszawa 2008) oraz *Sprawiedliwe wyroki sędziego Baogonga* (Iskry, Warszawa 2008).

Sztuka chińska

Wśród licznych publikacji poświęconych sztuce chińskiej, szczególnie z wcześniejszego okresu mojej kariery naukowej, chciałbym zwrócić uwagę na dwie publikacje:

1. Monografię *Powtórzenie i falsyfikat w malarstwie chińskim* (Wydawnictwo Trio, Warszawa 2009), która opiera się na mojej rozprawie doktorskiej z 2008 roku.
2. Katalog naukowy, którego byłem współautorem (razem z Joanną Markiewicz oraz Joanną Popkowską): *Sztuka chińska w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie* (Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 2009). W katalogu zamieszczone zostały teksty mojego autorstwa o zbiorach malarstwa i najważniejszych dziełach malarskich (strony 25–38 i 41–142), które są wynikiem mojej wieloletniej pracy nad pełnym opracowaniem naukowym zbiorów malarstwa chińskiego Muzeum Narodowego w Warszawie. Praca ta pozwoliła mi również na publikację artykułu naukowego o zbiorach w języku chińskim: *Huasha guojia bowuguan de zhongguo huihua shoucang* [Malarstwo chińskie w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie], w: „Yishu yu kexue” (Art and Science) tom XI, Qinghua Daxue Chubanshe, Beijing, 2011, s. 112-116.

Jestem autorem serii artykułów naukowych będących pokłosiem moich badań do doktoratu oraz innych publikacji poświęconych malarstwu chińskiemu. Do mojej najnowszej aktywności na tym polu należy artykuł naukowy „Wejście do krainy smoka” oraz trzy noty katalogowe o obrazach chińskich w katalogu *W przestrzeni smoka. Sztuka chińska w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie* (Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2015). Wcześniejsza działalność obejmuje dwa artykuły recenzyjne oraz dwa artykuły naukowe:

1. Recenzja w języku angielskim: *Kasarefko, Lidia*. Chińska kultura symboliczna. Jej współczesne metamorfozy w literaturze, teatrze i malarstwie, w: „Studia Orientalia Slovaca” II.2, 2012, Univerzita Komenskeho v Bratislave, Bratislava, s. 363–366.
2. Recenzja: *Sztuka w starożytnych chińskich tekstach* (recenzja książki Anny I. Wójcik, *Filozoficzne podstawy sztuki kręgu konfucjańskiego. Źródła klasyczne okresu przedhanowskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010), w: „Azja-Pacyfik” tom XIV (2011), Warszawa, s. 267–271.
3. Artykuł naukowy w języku angielskim: *Painters of the ‘Untrammelled Class’ (yipin) in the Early Chinese Theory of Art*, „Rocznik Orientalistyczny” tom LXII, zeszyt 1 (2009), s. 37–47.
4. Artykuł naukowy w języku angielskim: *Interpreting Wang Yuanqi (1642–1715): Imperial Court, Literati Culture and the Orthodox School of Painting*, „Rocznik Orientalistyczny” tom LXI, zeszyt 1 (2008), s. 89–98.

Moje publikacje o sztuce chińskiej umożliwiły zaproszenie mnie jako recenzenta w zagranicznym przewodzie doktorskim pani Michaeli Pejcochovej pt.: „Dong Qichang’s Texts on Painting and Their

Relationship to Mi Fu's *History of Painting*", Uniwersytet Karola, Praga, Rep. Czeska (obrona pracy dnia 23 czerwca 2011 r.) oraz udział w prestiżowych, zagranicznych konferencjach naukowych z referatami w języku angielskim: „Association for Asian Studies 2013 Annual Conference”, referat *Perfect imitators: between a copyist and a forger; the terms luanzhen (乱真) and bizhen (逼真) in Chinese texts on painting (7th - 19th c.)* – San Diego, USA, 21-24.03.2013; European Association of Chinese Studies “Culture is a Crowded Bridge” Conference, referat *The complex identity of a Chinese painter forger. An analysis of Ming and Qing writings on painting* – Uniwersytet Łódzki, Ryga, 14–18.07.2010.

Pracowałem również szeroko w charakterze współredaktora, konsultanta i menedżera projektu wydawniczego przy publikacjach chińskojęzycznych poświęconych sztuce polskiej:

1. Współredakcja tomu: Jacoby Marcin, Chen Shujun: *Shiyan yu xingshi. Gujin Bolan yishu yu zhongguo yishu jiaoliu (Poland – China. Art and Cultural Heritage)*, Shanghai Jinxu Wenzhang, Shanghai 2012.
2. Autorstwo wstępu do katalogu zbiorów: *Bolan zhaotiehua yishu [Współczesny plakat polski]*, Shanghai Mianxiu Wenzhang Chubanshe, Shanghai, 2011.
3. Publikacja *Bolan yishu tongshi [Dzieje sztuki polskiej]* pod red. prof. Jerzego Malinowskiego, Shanghai Joint Publishing House, Shanghai, 2017 – menedżer projektu wydawniczego.
4. Katalog wystawy *Laizi Xiao Bang guxiang de zhenbao [Skarby z kraju Chopina]*, National Museum of China, Beijing 2015 – koordynacja projektu i korekta językowa.
5. Katalog wystawy *Shenghuo zhuangtai [Stan życia]*, National Art Museum of China, Beijing 2015 – koordynacja projektu.

Rynki kultury i relacje pomiędzy Polską a Chinami na polu kultury i edukacji

Praca w Instytucie Adama Mickiewicza na polu naukowym zaowocowała publikacją pod moją redakcją tomu *Urzędnicy, biznesmeni, artyści: Analiza sektora kultury w Azji Wschodniej i w Indiach* (Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2016). To nowatorskie na polskim rynku opracowanie przedstawia charakterystykę rynków kultury w Azji Wschodniej i w Indiach i jest wynikiem zarówno doświadczeń praktycznych, moich własnych i kierowanego przeze mnie zespołu pracowników (współautorów publikacji), jak i badań naukowych. W tomie tym napisałem rozdział „Pejzaż kulturalny Hongkongu, Singapuru, Makau i Tajwanu” (s. 99-118). Doświadczenia pracy w Instytucie Adama Mickiewicza opisałem również w artykule naukowym *Działalność Instytutu Adama Mickiewicza w Azji*, w: „Azja-Pacyfik”, t. XVI (2013), Toruń–Warszawa, s. 90–110.

Jestem autorem pierwszego przekrojowego opracowania o polsko-chińskich relacjach kulturalnych *Zarys historii wymiany kulturalnej pomiędzy Polską a Chinami w latach 1949–2009*, wydane w tomie: *Polska–Chiny. Wczoraj, dziś, jutro (w 60-lecie stosunków)*, red. B. Góralczyk,

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009, s. 331–367. Do angielskojęzycznego wydania tego tomu przygotowywanego pięć lat później, gruntownie zredagowałem i uaktualniłem mój artykuł. Został on wydany jako *Outline of cultural exchange between Poland and China between 1949–2009* w: Góralczyk Bogdan, Miao Huashou (red.), *Poland–China. Yesterday, Today, Tomorrow*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2014, s. 360-398.

W latach 2012–2013 współrealizowałem międzynarodowy projekt badawczy “Comparative Epistemology of China Studies: The Oral History Approach”, prowadzony przez profesora Shih Chih-yu z National Taiwan University (Tajpej, Tajwan). Moja część projektu, zatytułowana “Oral History of China Scholars in Poland” polegała na przeprowadzeniu i opracowaniu dziewięciu wywiadów z ekspertami chińskimi w Polsce wykształconymi w latach 1949-1966 oraz udostępnieniu wywiadów w tłumaczeniu na język angielski do dalszych badań na stronie projektu: <http://politics.ntu.edu.tw/RAEC/act02.php>. Tłumaczenia wywiadów na język angielski realizowane były przez osoby współpracujące ze mną przy tym projekcie: Ewę Paśnik i Katarzynę Sarek. Praca posłużyła wielu innym naukowcom, którzy korzystają z wywiadów do swoich własnych badań.

Jestem również współautorem artykułu naukowego w języku chińskim: Cheng Xin, Plebańczyk Katarzyna, Jacoby Marcin, *Bolan gaodeng jiaoyu gaikuang ji Zhongbo gaodeng jiaoyu hezuo* [Edukacja wyższa w Polsce i polsko-chińska współpraca w edukacji wyższej] w: „Shijie jiaoyu xinxi” (Journal of World Education), rok 2017 nr 17 (zeszyt 30), strony 61-65.

